

เอกสารประกอบการพิจารณา

ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนกลางใหม่

พ.ศ.

อ.พ. 8/2568 สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

อ.พ. 8/2568
สมัยประชุมสามัญประจำปีครั้งที่สอง

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
โทร 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง
ของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

คำนำ

เอกสารประกอบการพิจารณา (อ.พ.) นี้ จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ร่างพระราชบัญญัติ ผู้ตัดข้อแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ พระราชกำหนด ฎัตติ หรือหนังสือสัญญา ระหว่างประเทศ ที่เข้าสู่การประชุมของสภาผู้แทนราษฎร และที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล สถิติ ข้อเท็จจริง บทความทางวิชาการ และ/หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น ให้กับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา กรรมการ และบุคคลในวงงานรัฐสภา ใช้ในการประกอบการ พิจารณา ตลอดจนเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับผู้สนใจทั่วไป

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ผู้รับผิดชอบ

นายมานิช อินทนิม

ที่ปรึกษาด้านระบบงานนิติบัญญัติ

รักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ

ผู้จัดทำและรับผิดชอบ

นายอริย์ธัช แก้วเกาะสะบ้า

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

นางสาวสุภาพิชญ์ ธีระวัฒน์

นิติกรชำนาญการ

นางสาวอุษณีย์ อินทองช่วย

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางสาวเปรมฤดี วงศ์สาคร

เจ้าพนักงานธุรการอาวุโส

นางเมณฑาทิพย์ กาญจนินทุ

เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน

กุมภาพันธ์ 2568

บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการในกระทรวงกลาโหมในตำแหน่งที่มีใช้อัตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง ซึ่งตำแหน่งที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง เช่น การแพทย์ การพยาบาล ครู อาจารย์ งานด้านกฎหมาย การงบประมาณ การบัญชี นักวิจัย นักวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

“ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” เป็นข้าราชการประเภทหนึ่งในกระทรวงกลาโหมตั้งแต่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 โดยมาตรา 6 กำหนดให้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ “ข้าราชการทหาร” และ “ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” โดยเมื่อเดือนมิถุนายน 2567 ได้มีการบรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหมครั้งแรกจำนวน 8 อัตรา ใน 4 หน่วยงานของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม

นอกจากนั้น มาตรา 6 ยังได้กำหนดให้อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม ให้นำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลมไปพลางก่อน จนกว่าจะได้มีการกำหนดให้อัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นการเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ส่วนการจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) จึงเป็นการกำหนดอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมไว้โดยเฉพาะตามที่มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ โดยจะกำหนดไว้ในทำนองเดียวกันกับการได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญ แต่มีเรื่องที่กำหนดไว้แตกต่างกัน 2 เรื่อง คือ 1. กำหนดให้สามารถกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือนได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง เนื่องจากจำเป็นต้องกำหนดให้เป็นระบบเดียวกันกับข้าราชการทหารในกระทรวงกลาโหมที่ยังคงได้รับเงินเดือนและมีการเลื่อนเงินเดือนในระบบขั้นเงินเดือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร ซึ่งแตกต่างจากข้าราชการพลเรือนที่จะปรับเงินเดือนเป็นอัตราร้อยละ และ 2. การกำหนดให้อัตราเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัยทุกระดับ เพื่อให้สอดคล้องกับการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนกลาโหมที่จะใช้ระบบขั้นเงินเดือน ซึ่งแตกต่างจากข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ไม่ได้กำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ไว้ นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องกำหนดอัตราขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนกลาโหมระดับอาจารย์ไว้ที่ 15,000 บาทซึ่งสูงกว่าระดับอาจารย์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้เนื่องจากระดับอาจารย์ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนกลาโหมต้องมีคุณวุฒิปริญญาตรี และยังกำหนดให้สอดคล้องใกล้เคียงกันกับการกำหนดเงินเดือนขั้นต่ำของระดับครูด้วย

การบรรจุและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการที่อัตรากำลังพลที่เป็นข้าราชการทหารมีเป็นจำนวนมาก เกิดความคับคั่งในเส้นทางอาชีพ ทำให้มีข้าราชการอีกประเภทหนึ่งที่สามารถเติบโตในองค์กรโดยอาศัยความชำนาญเฉพาะด้านได้ ไม่จำเป็นต้องฝึกรอบรมด้านการทหารเพื่อเติบโตตามขั้นยศแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีกฎหมายซึ่งกำหนดให้มีอัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน การให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมไว้โดยเฉพาะ และเพื่อให้เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 กำหนด

เอกสารประกอบการพิจารณา

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ก
ส่วนที่ 1 - หลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-1
- สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง ของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)	1-2
ส่วนที่ 2 บทวิเคราะห์	2-1
ส่วนที่ 3 ข้อมูลประกอบการพิจารณา	3-1
- อำนาจหน้าที่และประเภทข้าราชการกระทรวงกลาโหม	3-1

ส่วนที่ 1

หลักการและเหตุผล

ของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

เหตุผล

โดยที่มาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 บัญญัติให้อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ

ของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

พ.ศ.

(คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ)

ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ชื่อร่าง (ร่างมาตรา 1)

“พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ.”

2. วันที่มีผลใช้บังคับ (ร่างมาตรา 2)

พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด 180 วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

3. บทนิยาม (ร่างมาตรา 3)

“ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม

4. เงินเดือนของข้าราชการพลเรือนกลาโหม (ร่างมาตรา 4)

ให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้รับเงินเดือนตามตำแหน่งในแต่ละประเภทตามที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 4 วรรคหนึ่ง) และให้กำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือน โดยข้าราชการพลเรือนกลาโหมซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด จะได้รับเงินเดือนขั้นใดเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา 4 วรรคสอง)

5. เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม (ร่างมาตรา 5)

ข้าราชการพลเรือนกลาโหมอาจได้รับเงินประจำตำแหน่งตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา 5 วรรคหนึ่ง) โดยรายละเอียดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา 5 วรรคสอง)

เงินประจำตำแหน่งนี้ ไม่ถือเป็นเงินเดือนเพื่อเป็นเกณฑ์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการและกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ร่างมาตรา 5 วรรคสาม)

6. การปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่ง (ร่างมาตรา 6)

คณะรัฐมนตรีจะปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามความจำเป็นก็ได้ หากเป็นการปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งเพิ่มไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่ ให้ทำได้โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

และให้ถือว่าเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงและเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชกฤษฎีกา เป็นเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูง และเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้ (ร่างมาตรา 6 วรรคหนึ่ง) ส่วนการปรับเงินเดือน หรือเงินประจำตำแหน่งที่ได้รับอยู่เดิมเข้าสู่อัตราในบัญชีใหม่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

7. การเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรม (ร่างมาตรา 7)

ในกรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็น กระทรวงกลาโหมอาจกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหม ได้รับการเยียวยาโดยให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไปก็ได้ โดยให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

8. ผู้รักษาการ (ร่างมาตรา 8)

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ และมีอำนาจ ออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

9. บัญชีท้ายพระราชบัญญัติ

9.1 บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

ตำแหน่งประเภทบริหาร

	บาท	บาท
ขั้นสูง	74,320	76,800
ขั้นต่ำ	51,140	56,380
ระดับ	ต้น	สูง

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

ตำแหน่งประเภทอำนวยการ

	บาท	บาท
ขั้นสูง	59,500	70,360
ขั้นต่ำ	26,660	32,850
ระดับ	ต้น	สูง

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม
ตำแหน่งประเภทวิชาการ

	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	26,900	43,600	58,390	69,040	76,800
ขั้นต่ำ	8,340	15,050	22,140	31,400	43,810
ระดับ	ปฏิบัติการ	ชำนาญการ	ชำนาญการพิเศษ	เชี่ยวชาญ	ทรงคุณวุฒิ

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม
ตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัย

	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	43,600	59,500	70,360	76,800	34,310	41,620	58,390	69,040	76,800
ขั้นต่ำ	15,000	19,900	22,080	24,460	15,000	16,190	19,860	24,400	29,980
ระดับ	อาจารย์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์	ครู	ครูชำนาญการ	ครูชำนาญการพิเศษ	ครูเชี่ยวชาญ	ครูเชี่ยวชาญพิเศษ

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม
ตำแหน่งประเภททั่วไป

	บาท	บาท	บาท	บาท
ขั้นสูง	21,010	38,750	54,820	69,040
ขั้นต่ำ	4,870	10,190	15,410	48,220
ระดับ	ปฏิบัติงาน	ชำนาญงาน	อาวุโส	ทักษะพิเศษ

9.2 บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

บัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม

1) ประเภทบริหาร

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ระดับสูง	21,000
	14,500
ระดับต้น	10,000

2) ประเภทอำนวยการ

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ระดับสูง	10,000
ระดับต้น	5,600

3) ประเภทวิชาการ

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ทรงคุณวุฒิ	15,600
	13,000
เชี่ยวชาญ	9,900
ชำนาญการพิเศษ	5,600
ชำนาญการ	3,500

4) ประเภทการสอนหรือวิจัย

(1) ประเภทคณาจารย์

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ศาสตราจารย์	15,600
	13,000
รองศาสตราจารย์	9,900
	5,600
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	5,600
	3,500

(2) ประเภทครู

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
เชี่ยวชาญพิเศษ	15,600
	13,000
เชี่ยวชาญ	9,900
ชำนาญการพิเศษ	5,600
ชำนาญการ	3,500

5) ประเภททั่วไป

ระดับ	อัตรา (บาท/เดือน)
ทักษะพิเศษ	9,900

ส่วนที่ 2

บทวิเคราะห์

กระทรวงกลาโหมเป็นกระทรวงที่มีการบรรจุข้าราชการพลเรือนควบคู่กับข้าราชการทหารมาตั้งแต่ในอดีต โดยพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2471 กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนหมายความว่าข้าราชการฝ่ายพลเรือนในกระทรวงการทหารด้วย แต่เมื่อพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2482 มีผลใช้บังคับกลับไม่ได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนหมายความว่าข้าราชการพลเรือนในกระทรวงกลาโหมอีกต่อไป ทำให้กระทรวงกลาโหมจำเป็นต้องออกข้อบังคับทหารซึ่งเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขไว้โดยเฉพาะ ต่อมากระทรวงกลาโหมได้มีการเปลี่ยนอัตราพลเรือนเป็นอัตราทหารเพิ่มมากขึ้นและลดอัตราส่วนพลเรือนลงจนไม่มีอัตราพลเรือนอีกต่อไป ทำให้ในการบรรจุข้าราชการในกระทรวงกลาโหมต้องบรรจุเป็นข้าราชการทหารเท่านั้น โดยหากเป็นกรณีผู้ที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการในกระทรวงกลาโหมที่เป็นบุคคลพลเรือนซึ่งสอบแข่งขันหรือคัดเลือกเข้ารับราชการเป็นข้าราชการทหารแต่ยังไม่มีคุณสมบัติที่จะแต่งตั้งยศ ต้องได้รับการฝึกอบรมวิชาทหารให้มีความรู้ตามหลักสูตรของกระทรวงกลาโหมเพื่อให้มีคุณสมบัติสามารถได้รับการแต่งตั้งยศได้ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

บุคลากรในกระทรวงกลาโหมนอกจากข้าราชการทหารแล้วยังมีทหารกองประจำการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว พนักงานราชการปฏิบัติหน้าที่อีกด้วย ภารกิจของกระทรวงกลาโหมมีความหลากหลายจึงต้องแบ่งการปฏิบัติงานออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนงานหลัก (Core Function) ซึ่งหมายถึง หน่วยกำลังรบ (Combat) ที่เป็นหัวใจสำคัญของกองทัพ และส่วนงานสนับสนุน (Supporting Function) ซึ่งสำคัญรองลงมาและมีภารกิจงานใกล้เคียงกับภารกิจงานของข้าราชการพลเรือน เช่น แพทย์ พยาบาล ครู อาจารย์ นักวิจัย นักกฎหมาย¹

การรับบุคลากรเข้าบรรจุเป็นข้าราชการทหารเพียงประเภทเดียวไม่ว่าบุคลากรในกระทรวงกลาโหมจะเป็นกำลังในหน่วยกำลังรบหรือส่วนงานสนับสนุน หรืออยู่ในสายอาชีพใด มีข้อดี คือ การบริหารมีมาตรฐานเดียวกันและง่ายต่อการจัดการ แต่มีข้อเสีย คือ บุคลากรในบางภารกิจงานที่มีลักษณะงานและภารกิจบางประเภทต้องบรรจุเป็นข้าราชการทหารโดยไม่มีทางเลือกจำเป็นต้องเป็นทหาร² ทำให้กองทัพมีอัตรากำลังพลขนาดใหญ่ ผิดประเภท และสิ้นเปลืองทรัพยากร นอกจากนี้ การเติบโตของตำแหน่งเกิดความคับคั่งในเส้นทางอาชีพ การเติบโตของตำแหน่งเป็นรูปปิรามิด จำเป็นต้องปรับย้ายสายงานเพื่อความก้าวหน้า และการบริหารค่าตอบแทนที่อาจเกิดความไม่เป็นธรรมเนื่องจากบางตำแหน่งต้องมีความเสี่ยงและอาศัยความเชี่ยวชาญเฉพาะ³

¹ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2566). การศึกษาแนวทางการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในกองทัพ: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

² ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ. (2553). การปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ: กรณีศึกษาการบรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหมในหน่วยทหาร. (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 9). สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้น 23 มกราคม 2568 จาก <https://kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmw&db=Main&skin=s&mmid=2988&bid=14958>

³ อ้างแล้วใน 1

ต่อมาจึงมีแนวคิดในการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหาร และการจัดทรัพยากรบุคคลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของกระทรวงกลาโหม โดยพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 มาตรา 6 กำหนดให้ข้าราชการในกระทรวงกลาโหมแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ “ข้าราชการทหาร” และ กำหนดให้มี “ข้าราชการพลเรือนกลาโหม” เพิ่มเติมขึ้นจากเดิม

มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 กำหนดว่า “ข้าราชการพลเรือนกลาโหม หมายถึง ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการในกระทรวงกลาโหมในตำแหน่งที่มีใช้อัตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง” ซึ่งตำแหน่งที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง เช่น ด้านการแพทย์ การพยาบาล ด้านครู อาจารย์ ด้านกฎหมาย ด้านการงบประมาณและการบัญชี นักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ และด้านธุรการ เป็นต้น

อีกทั้ง พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ได้กำหนดให้อัตราเงินเดือน อัตราเงินประจำตำแหน่ง การให้ได้รับเงินเดือน และการให้ได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือน ให้นำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหรือตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลมไปพลางก่อนจนกว่าจะมีการกำหนดให้อัตราเงินเดือนและอัตราเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นการเฉพาะตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง การจ่ายเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งให้แก่ข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และเมื่อเดือนมิถุนายน 2567 ได้มีการบรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหมกลุ่มแรก จำนวน 8 อัตรา ใน 4 หน่วยงานของสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม ได้แก่ กรมเทคโนโลยีสารสนเทศและอวกาศกลาโหม กรมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกลาโหม สำนักงบประมาณกลาโหม และกรมการเงินกลาโหม⁴ แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการกำหนดให้มีข้าราชการพลเรือนกลาโหมเป็นข้าราชการประเภทหนึ่งในกระทรวงกลาโหมมาตั้งแต่ปี 2551 แล้วก็ตาม

ร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. (คณะรัฐมนตรี เป็นผู้เสนอ) เป็นกฎหมายใหม่ที่กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้รับเงินเดือนตามบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัติ (ร่างมาตรา 4 วรรคหนึ่ง และร่างมาตรา 5 วรรคหนึ่ง) และเพื่อประโยชน์ในการได้รับเงินเดือนให้กำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือน โดยข้าราชการพลเรือนกลาโหมซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทใด สายงานใดระดับใด จะได้รับเงินเดือนขั้นใดเป็นจำนวนเงินเท่าใด และจะได้รับเงินประจำตำแหน่งตามบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งท้ายพระราชบัญญัตินี้ในอัตราใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ร่างมาตรา 4 วรรคสองและร่างมาตรา 5 วรรคสอง)

นอกจากนั้น ยังมีการกำหนดให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามความจำเป็นได้หากเป็นการปรับเพิ่มไม่เกิน

⁴ สุทิน ยกเป็นวัน ปวศ. บรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหม รุ่นแรก โปรยยาหอม เด็บโตได้เป็นปลัด กท.. สืบค้น

ร้อยละ 10 ของเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่ โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา (ร่างมาตรา 6) รวมทั้งหากมีเหตุผลและความจำเป็น กระทรวงกลาโหมอาจกำหนดให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้รับการเยียวยาโดยให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งตามที่เห็นสมควรเป็นกรณี ๆ ไปก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะรัฐมนตรีกำหนดเพื่อเยียวยาให้ข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรมด้วย (ร่างมาตรา 7)

การกำหนดเกี่ยวกับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดเรื่องต่างๆ ไว้ในทำนองเดียวกันกับการได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 50 เรื่องการให้ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับเงินเดือน และเงินประจำตำแหน่ง มาตรา 50/1 เรื่องการเยียวยาข้าราชการพลเรือนสามัญให้ได้รับเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่เหมาะสมและเป็นธรรม และมาตรา 51 เรื่องการปรับเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงหรือเงินประจำตำแหน่งให้เหมาะสมยิ่งขึ้นตามความจำเป็นได้หากเป็นการปรับเพิ่มไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินเดือนหรือเงินประจำตำแหน่งที่ใช้บังคับอยู่ โดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา รวมถึงบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูง และบัญชีอัตราเงินประจำตำแหน่งได้กำหนดให้สอดคล้องกันกับของข้าราชการพลเรือน ยกเว้น 2 กรณีดังต่อไปนี้ที่จำเป็นต้องกำหนดให้มีความแตกต่าง คือ

1. กำหนดให้สามารถกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือนได้โดยออกเป็นกฎกระทรวง

มาตรา 4 วรรค 2 กำหนดว่า “เพื่อประโยชน์ในการได้รับเงินเดือน ให้กำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือน โดยข้าราชการพลเรือนกลาโหมซึ่งดำรงตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด จะได้รับเงินเดือนขั้นใดเป็นจำนวนเงินเท่าใด ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” เนื่องจากการกำหนดอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนกลาโหมจำเป็นต้องเทียบเคียงกับการได้รับเงินเดือนของข้าราชการทหารซึ่งเป็นข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในกระทรวงกลาโหมเช่นเดียวกัน และข้าราชการทหารยังคงได้รับเงินเดือนและเลื่อนเงินเดือนในระบบที่เป็นขั้นเงินเดือนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร แตกต่างจากการปรับขึ้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนโดยทั่วไปที่จะเลื่อนเงินเดือนเป็นอัตราร้อยละ ดังนั้น จึงกำหนดในกฎหมายให้ชัดเจนว่าให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือนได้โดยออกเป็นกฎกระทรวงได้ตามร่างมาตรา 4

2. การกำหนดให้มีอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัย ระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์

บัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนกลาโหม ตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัย ได้มีการกำหนดให้มีอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์และศาสตราจารย์ ซึ่งแตกต่างจากกรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาซึ่งบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตำแหน่งวิชาการตามกฎของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา หรือ กฎ ก.พ.อ. ว่าด้วยการกำหนดบัญชีเงินเดือนขั้นต่ำขั้นสูงของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ซึ่งไม่ได้กำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์

และศาสตราจารย์ไว้ ประกอบกับการให้ได้รับเงินเดือนและการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนกลาโหมสามารถออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือนได้ตามที่กำหนดไว้ในร่างมาตรา 4 จึงจำเป็นต้องกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำระดับผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์เพิ่มขึ้นจากเดิมเพื่อให้สามารถใช้ระบบขั้นเงินเดือนได้

นอกจากนั้น อัตราขั้นต่ำของข้าราชการพลเรือนกลาโหมระดับอาจารย์ ได้กำหนดไว้แตกต่างจากอัตราขั้นต่ำของระดับอาจารย์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่กำหนดไว้ที่ 10,190 บาท เนื่องจากอัตราขั้นต่ำของระดับอาจารย์ของข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาเป็นอัตราที่กำหนดไว้สำหรับผู้ที่มิได้มีคุณวุฒิระดับปริญญาตรี ในขณะที่ข้าราชการพลเรือนกลาโหมในตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัยระดับอาจารย์ต้องมีคุณวุฒิปริญญาตรีและได้รับเงินเดือนแรกบรรจุตามคุณวุฒิ 15,000 บาท นอกจากนี้ เพื่อให้สอดคล้องเป็นแนวทางเดียวกันจึงกำหนดอัตราเงินเดือนขั้นต่ำของระดับครูซึ่งจะบรรจุและแต่งตั้งผู้ที่มีคุณวุฒิปริญญาตรีไว้ที่ 15,000 บาทด้วยเช่นเดียวกัน⁵ ซึ่งทำให้แตกต่างจากอัตราขั้นต่ำของระดับครูของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ที่กำหนดไว้ที่ 15,440 บาท

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความแตกต่างของตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัยของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเปรียบเทียบกับข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา

ตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัย

ข้าราชการพลเรือนกลาโหม (บาท)				
ระดับ	อาจารย์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์
ขั้นสูง	43,600	59,500	70,360	76,800
ขั้นต่ำ	<u>15,000</u>	<u>19,900</u>	<u>22,080</u>	<u>24,460</u>
ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (บาท)				
ระดับ	อาจารย์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	รองศาสตราจารย์	ศาสตราจารย์
ขั้นสูง	43,600	59,500	70,360	76,800
ขั้นต่ำ	10,190	-	-	-

ที่มา: สรุปข่าวการประชุม ครม. 21 มกราคม 2568, โดยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2568, สืบค้นจาก <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/92607>

⁵ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (สิงหาคม 2565). **บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ.** สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2568 จาก

<https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=yug88WzyfVtrcP6rEwKKOTeQQmDkHWWVPrlZe5LYbGO18XkTHCc2vCF8dXFmurje9W7HSpwFM398Z2P9UEalX7xMOG3Ah9THbQWXfsn1Lx6DHy0mnDqAK5cEcRvCQPfgLhGclEqHZltXjFubhVfNh0yTArYV947suwM=&ref=7033512&n=1>

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความแตกต่างของตำแหน่งประเภทการสอนหรือวิจัยของข้าราชการพลเรือนกลาโหม
เปรียบเทียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

ข้าราชการพลเรือนกลาโหม (บาท)						
ระดับ		ครู	ครูชำนาญการ	ครูชำนาญการพิเศษ	ครูเชี่ยวชาญ	ครูเชี่ยวชาญพิเศษ
ขั้นสูง	-	34,310	41,620	58,390	69,040	76,800
ขั้นต่ำ	-	15,000	16,190	19,860	24,400	29,980
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (บาท)						
ระดับ	ครูผู้ช่วย	ครู	ครูชำนาญการ	ครูชำนาญการพิเศษ	ครูเชี่ยวชาญ	ครูเชี่ยวชาญพิเศษ
ขั้นสูง	24,750	34,310	41,620	58,390	69,040	76,800
ขั้นต่ำ	15,050	15,440	16,190	19,860	24,400	29,980

ที่มา: สรุปข่าวการประชุม ครม. 21 มกราคม 2568, โดยสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2568, สืบค้นจาก
<https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/92607>

การบรรจุแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนกลาโหมให้รับราชการในกระทรวงกลาโหมนั้นเป็นการสนับสนุนให้สายงานที่ไม่มีความจำเป็นต้องเป็นทหารมีโอกาสเติบโตในองค์กรตามความชำนาญเฉพาะด้าน สร้างความเชี่ยวชาญในสายอาชีพของตนได้ดียิ่งขึ้น ไม่จำเป็นต้องเข้ารับการฝึกอบรมด้านการทหารเพื่อเติบโตตามขั้นยศอีกต่อไป ประหยัดงบประมาณการฝึกวิชาทหารโดยไม่จำเป็น ลดจำนวนข้าราชการทหาร แก้ไขปัญหาความคับคั่งในแต่ละขั้นยศ เป็นการดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนปรับลดกำลังพลของกองทัพ อีกทั้ง การกำหนดอัตราเงินเดือน เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมยังเป็นการดำเนินการตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ซึ่งการกำหนดเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะจะทำให้เกิดความชัดเจนและสอดคล้องกับการบริหารงานในกระทรวงกลาโหมมากยิ่งขึ้น แทนที่จะต้องนำบทบัญญัติที่ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญตามกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งหรือกฎหมายว่าด้วยการนั้นมาใช้บังคับโดยอนุโลม

อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตว่าแม้การกำหนดเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหมได้มีการเทียบเคียงกับอัตราเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนเพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน แต่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดไว้เป็นพิเศษให้กระทรวงกลาโหมมีอำนาจกำหนดอัตราเงินเดือนเป็นขั้นเงินเดือนโดยออกเป็นกฎกระทรวงได้ตามร่างมาตรา 4 เพื่อให้สอดคล้องกับการได้รับเงินเดือนและการเลื่อนเงินเดือนของข้าราชการทหารซึ่งเป็นข้าราชการในกระทรวงเดียวกัน แต่แตกต่างจากข้าราชการพลเรือนในกระทรวงอื่นที่ใช้การเลื่อนเงินเดือนแบบร้อยละทำให้อาจเกิดความลักลั่นในการเลื่อนเงินเดือนได้ ดังนั้น เพื่อให้บุคคลทั่วไปรู้จัก และมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะพิเศษของข้าราชการพลเรือนกลาโหมเพิ่มมากขึ้น กระทรวงกลาโหมจึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ และความเข้าใจเกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนกลาโหมซึ่งเป็นข้าราชการประเภทหนึ่งในกระทรวงกลาโหมตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 รวมทั้งเหตุผล ความจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดไว้แตกต่างจากข้าราชการพลเรือนอื่นเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรม

- ผดุงศักดิ์ กลั่นเสนาะ. (2553). การปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐ: กรณีศึกษาการบรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหมในหน่วยทหาร. (เอกสารวิชาการส่วนบุคคล หลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน รุ่นที่ 9). สถาบันพระปกเกล้า. สืบค้น 23 มกราคม 2568 จาก <https://kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmw&db=Main&skin=s&mmid=2988&bid=14958>
- “พระราชบัญญัติ เงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่ง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558” (21 พฤษภาคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนที่ 43 ก, น.7-9.
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551” (25 มกราคม 2551). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 125 ตอนที่ 22 ก, น.1-51.
- “พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558” (21 พฤษภาคม 2558). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 132 ตอนที่ 43 ก, น.1-3.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (2566). การศึกษาแนวทางการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในกองทัพ: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สุทิน ยกเป็นวัน ปวศ. บรรจุข้าราชการพลเรือนกลาโหม รุ่นแรก โปรยยาหอม เต็บโตได้เป็นปลัดท. สืบค้น 22 มกราคม 2568 จาก https://www.matichon.co.th/politics/news_4621814
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (สิงหาคม 2565). บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนกลาโหม พ.ศ. สืบค้น 14 กุมภาพันธ์ 2568 จาก <https://pis.parliament.go.th/PARFileDownloadProxy/download?s=yug88WzyfVtrcP6rEwKKOTeQQmDkHWWVPrZe5LYbGO18XkTHcC2vCF8dXFmurje9W7HSpwFM398Z2P9UEaIX7xMOG3Ah9THbQWXfsn1Lx6DHy0mnDqAK5cEcRvCQPfgLhGclEqHZItXjFubhVfN0yTArYV947suwM=&ref=7033512&n=1>

ส่วนที่ 3

ข้อมูลประกอบการพิจารณา

อำนาจหน้าที่และประเภทข้าราชการกระทรวงกลาโหม

กระทรวงกลาโหมมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้ เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามการกบฏและการจลาจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศ และเพื่อรักษาประโยชน์ของชาติในประการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด ตลอดจนดำเนินการอุตสาหกรรมเกี่ยวกับการป้องกันประเทศและการพลังงานทหาร เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักร และรักษาประโยชน์ของชาติด้วยการใช้กำลังทหารเพื่อปฏิบัติการ และเป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด เว้นแต่การใช้กำลังทหาร เพื่อปราบปรามการจลาจลให้เป็นไปตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด ซึ่งกำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทรวงกลาโหมมีโครงสร้างส่วนราชการ ประกอบด้วย

1. สำนักงานรัฐมนตรี
2. สำนักงานปลัดกระทรวง
3. กองทัพอากาศ และกองทัพอากาศไทยมีส่วนราชการประกอบด้วย
 - 3.1 กองบัญชาการกองทัพอากาศ
 - 3.2 กองทัพบก
 - 3.3 กองทัพเรือ
 - 3.4 กองทัพอากาศ
 - 3.5 ส่วนราชการอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

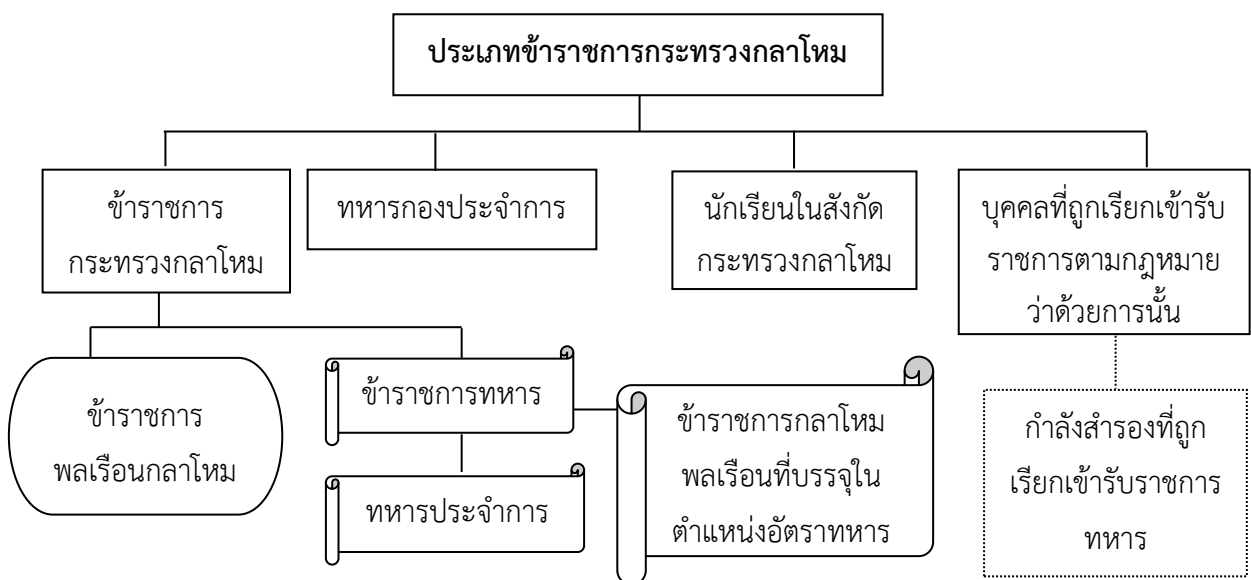
การปรับโครงสร้างด้านกำลังพลของกระทรวงกลาโหม เพื่อปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล กระทรวงกลาโหมมีข้าราชการทหารเป็นกำลังพลทำหน้าที่ในการรบโดยตรง และข้าราชการทหารมีลักษณะการปฏิบัติงานในหลากหลายรูปแบบ จึงทำให้การบริหารงานและการจัดการภายใต้รูปแบบเดียว อาจไม่มีความเหมาะสม เนื่องจากลักษณะงานมีความจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะและความชำนาญงานในสายวิชาชีพ ซึ่งภารกิจงานบางอย่างไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้อำนาจการทหาร กระทรวงกลาโหมจึงได้นำ “ระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหม” มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับภารกิจของงาน โดยปรากฏเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนจากแผนแม่บทการปรับปรุงโครงสร้างกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติจัดระเบียบกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ซึ่งได้กำหนดขอบเขตและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนของระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหม และได้ดำเนินการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนต่าง ๆ โดยพื้นฐานการทำงานของข้าราชการพลเรือนกลาโหมไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในการรบ และการปฏิบัติหน้าที่แตกต่างจากข้าราชการทหาร ซึ่งเป็นกำลังพลที่มีหน้าที่หลัก

เกี่ยวกับการรบ ความหมายของข้าราชการทหารตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 มาตรา 4 ดังนี้

1. ข้าราชการทหาร หมายความว่า ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร
2. ข้าราชการพลเรือนกลาโหม หมายความว่า ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้รับราชการในกระทรวงกลาโหมในตำแหน่งที่มีใช้อัตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง
3. ทหารกองประจำการ หมายความว่า ทหารกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร
4. นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม หมายความว่า นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหาร
5. เจ้าหน้าที่ทางทหาร หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของสภากลาโหมเพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

6. การใช้กำลังทหาร หมายความว่า การใช้ทหารตามมาตรา 6 วรรคหนึ่ง ข้าราชการพลเรือนกลาโหมและเจ้าหน้าที่ทางทหาร เพื่อปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัตินี้

ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551 ความหมายตามมาตรา 6 ทหาร ประกอบด้วย ข้าราชการกระทรวงกลาโหมที่เป็นข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนในสังกัดกระทรวงที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการและบุคคลที่ถูกเรียกเข้ารับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ภาพที่ 1 ประเภทข้าราชการกระทรวงกลาโหม

ที่มา: การศึกษาแนวทางการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในกองทัพ: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. (น. 17), โดย ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ, 2566, สืบค้นจาก https://www.sscthailand.org/uploads_ssc/research_202309131694586136749689.pdf

กระทรวงกลาโหมได้ปรับโครงสร้างให้มีข้าราชการพลเรือนกลาโหมปฏิบัติงานอยู่ในกระทรวงกลาโหมควบคู่กับข้าราชการทหาร และข้าราชการพลเรือนกลาโหมมีลักษณะเดียวกันกับข้าราชการพลเรือนสามัญที่ปฏิบัติงานอยู่ตามกระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ โดยกระทรวงกลาโหมแบ่งข้าราชการเป็น 2 ประเภท คือ

1. ข้าราชการทหาร เป็นกำลังพลปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการรบโดยตรง
2. ข้าราชการพลเรือนกลาโหม เป็นข้าราชการที่ได้รับราชการในตำแหน่งที่มีใช้อัตราทหารและไม่มีชั้นยศเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องใช้ความชำนาญเฉพาะทาง

โดยกระทรวงกลาโหมได้เตรียมความพร้อมในการนำแนวคิดของข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปกองทัพผ่านการลดขนาดของกองทัพให้มีขนาดเล็ก¹แต่ยังคงศักยภาพและขีดความสามารถของกองทัพให้เท่าเดิมหรือเพิ่มมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะการปรับปรุงโครงสร้างและอัตรากำลังของทุกเหล่าให้มีขนาดเหมาะสมผ่านการลดจำนวนกำลังพล แต่กองทัพสามารถเพิ่มขีดความสามารถของกองทัพได้ในเวลาเดียวกัน การนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้สามารถลดจำนวนอัตราข้าราชการทหารแก้ปัญหาความคับคั่งของแต่ละชั้นยศ โดยข้าราชการพลเรือนกลาโหมจะมีลักษณะพิเศษคือเป็นตำแหน่งที่ไม่เป็นอัตราทหารและไม่มีชั้นยศ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานหรือภารกิจนั้น ๆ โดยเฉพาะตำแหน่งที่ต้องอาศัยความเชี่ยวชาญ ความชำนาญและความชำนาญเฉพาะทางในกลุ่มงานต่าง ๆ เช่น ด้านการแพทย์ ด้านกฎหมาย ด้านการงบประมาณและการบัญชี ด้านครูอาจารย์ นักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ ด้านธุรการและอื่น ๆ เป็นต้น

การเปรียบเทียบตำแหน่งข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหม

1. ตำแหน่งประเภทบริหาร
 - 1.1 ระดับต้น เทียบเท่ากับ
 - ทหารบก : พลตรี-พลโท
 - ทหารเรือ : พลเรือตรี-พลเรือโท
 - ทหารอากาศ : พลอากาศตรี-พลอากาศโท
 - 1.2 ระดับสูง เทียบเท่า
 - ทหารบก : พลโท-พลเอก
 - ทหารเรือ : พลเรือโท-พลเรือเอก
 - ทหารอากาศ : พลอากาศโท-พลอากาศเอก
2. ตำแหน่งประเภทอำนวยการ
 - 2.1 ระดับต้น เทียบเท่ากับ
 - ทหารบก : พันเอก-พันเอก (พิเศษ)
 - ทหารเรือ : นาวาเอก-นาวาเอก (พิเศษ)
 - ทหารอากาศ : นาวาอากาศเอก-นาวาอากาศเอก (พิเศษ)

¹ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ. (2566). การศึกษาแนวทางการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในกองทัพ: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

2.2 ระดับสูง เทียบเท่ากับ

ทหารบก : พันเอก (พิเศษ)-พลตรี

ทหารเรือ : นาวาเอก (พิเศษ)-พลเรือตรี

ทหารอากาศ : นาวาอากาศเอก (พิเศษ)-พลอากาศตรี

3. ตำแหน่งประเภทวิชาการ (ประเภทวิชาการจบปริญญาตรี)

3.1 ระดับปฏิบัติการ เทียบเท่ากับ

ทหารบก : ร้อยตรี-ร้อยเอก

ทหารเรือ : เรือตรี-เรือเอก

ทหารอากาศ : เรืออากาศตรี-เรืออากาศเอก

3.2 ระดับชำนาญการ เทียบเท่ากับ

ทหารบก : พันตรี-พันโท

ทหารเรือ : นาวาตรี-นาวาโท

ทหารอากาศ : นาวาอากาศตรี-นาวาอากาศโท

3.3 ระดับชำนาญการพิเศษ เทียบเท่ากับ

ทหารบก : พันเอก

ทหารเรือ : นาวาเอก

ทหารอากาศ : นาวาอากาศเอก

3.4 ระดับเชี่ยวชาญ เทียบเท่ากับ

ทหารบก : พันเอก (พิเศษ)

ทหารเรือ : นาวาเอก (พิเศษ)

ทหารอากาศ : นาวาอากาศเอก (พิเศษ)

3.5 ระดับผู้ทรงคุณวุฒิ เทียบเท่ากับ

ทหารบก : พลตรี-พลเอก

ทหารเรือ : พลเรือตรี-พลเรือเอก

ทหารอากาศ : พลอากาศตรี-พลอากาศเอก

4. ตำแหน่งประเภททั่วไป (ประเภททั่วไปไม่จบปริญญาตรี)

4.1 ระดับปฏิบัติงาน เทียบเท่ากับ

ทหารบก : สิบตรี-สิบเอก

ทหารเรือ : จ่าตรี-จ่าเอก

ทหารอากาศ : จ่าอากาศตรี-จ่าอากาศเอก

4.2 ระดับชำนาญงาน เทียบเท่ากับ

ทหารบก : จ่าสิบตรี-จ่าสิบเอก

ทหารเรือ : พันจ่าตรี-พันจ่าเอก

ทหารอากาศ : พันจ่าอากาศตรี-พันจ่าอากาศเอก

ดังนั้น กระทรวงกลาโหมในยุคปัจจุบันมีลักษณะงานบางประเภทที่ปฏิบัติเหมือนข้าราชการพลเรือน แต่การบริหารจัดการเป็นแบบอย่างทหารอย่างเดียว จึงอาจจะไม่เหมาะสมในหลายสายงานที่อยู่ในกระทรวงกลาโหมทำให้เกิดการสูญเสียบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะสายงานที่ลาออกจากหน่วยงานซึ่งมีความจำเป็นต้องใช้ผู้ชำนาญเฉพาะ ส่งผลให้ไม่เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติราชการ กระทรวงกลาโหมจึงต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างในการบริหารบุคคล เพื่อกำหนดขอบเขตความเป็นข้าราชการทหารและข้าราชการพลเรือนกลาโหมอย่างเหมาะสม

บรรณานุกรม

- “พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2551” (1 กุมภาพันธ์ 2551). ราชกิจจานุเสกษา, เล่ม 125 ตอนที่ 26 ก, น.35-50.
- ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันป้องกันประเทศ. (2566). การศึกษาแนวทางการนำระบบข้าราชการพลเรือนกลาโหมมาใช้ในกองทัพ: กรณีศึกษาศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการ ป้ อ ง กั น ป ร ะ เ ท ศ กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

โทร. 0 2242 5900 ต่อ 5730, 5740, 5750

Bureau of Academic Services

The Secretariat of the House of Representatives

Tel. 0 2242 5900 ext. 5730, 5740, 5750

พิมพ์ที่ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร